

Kollegiala tvärgrupper – en modell för insamling och spridande av kunskaper, exempel och idéer

PER BERGLUND & VIGGO KANN

Bakgrund och syfte

Programansvarigas nätverk, studierektorsnätverket och PriU-grupperna är exempel på kollegiala tvärgrupper på KTH. Vi presenterar dessa grupper, analyserar dem ur ett kollegialitetsperspektiv och försöker förstå varför grupperna är uppskattade av deltagarna och värdefulla för KTH. Med denna poster vill vi visa hur kollegiala tvärgrupper kan användas för att samla in och sprida kunskaper och exempel samt fånga upp idéer. **Kollegialitet** handlar inte bara om ledarskap utan är också ett pågående prövande och kritiskt samtal som ofta liknas vid seminariet och som innebär uppskattning av kollegan som en specialist som man kan tala med, konsultera, kritisera och få kritik av [Sahlin & Eriksson-Zetterquist]. Som Bo Sundqvist uttrycker det: "När man söker en lösning på ett gemensamt problem samtalat man och lyssnar på varandras argument." [Sundqvist]. Precis detta händer i KTH:s **kollegiala tvärgrupper** som går på tvärs mot organisationsgränser och för PriU-grupperna också på tvärs över roller.

Faculty committees

Vid universitet och college i nordamerika finns normalt en stor uppsättning fakultetskommittéer, dels *standing committees*, dels mer tillfälliga *ad hoc committees*, för olika frågor. Det förväntas att varje lärare deltar i arbetet i någon kommitté. Dessa är alltså kollegiala tvärgrupper och används i det kollegiala arbetet och i vissa fall också i den kollegiala styrningen. "Inside research-oriented public institutions, [...] academic committees are perceived as relevant actors in many decision areas and thus collegiality tends to be the most relevant form of power." [Locke et al].

KTH-ledares syn på kollegiala grupper

För att ta reda på vad ledare på KTH tycker om värdet av kollegiala tvärgrupper har vi frågat ett antal skolchefer och grundutbildningsansvariga. Ledarna svarade så här: "PriU-grupperna är bra för kollegiekänslan - Vi jobbar med detta tillsammans!" "En bra 'botten-upp'-modell för kvalitetsarbete där alla är välkomna att jobba och som då också skär igenom den hierarkiska strukturen GA-PA-lärare" "KTH behöver PriU-grupperna och den kollegiala diskussionen!" "PriU-grupperna bör fortsätta och diskussionen där är viktig för KTH:s utbildningskvalitet"

Gruppdeltagares syn

Vad tycker gruppledarna om kollegiala tvärgrupper? Vi har i en enkät till studierektorerna frågat om deras upplevelse av studierektorsnätverket. 18 studierektorer svarade, varav 12 varit med i nätverket. På frågan "Om du har deltagit i studierektorsnätverket, vad tycker du har varit givande?" svarade 11 av 13 studierektorer:

- att få träffa och prata med andra studierektorer,
- att få information om och diskutera studierektorsspecifika frågor,
- att få information om aktuella ämnen.

En studierektor uttrycker det så här: "Bra initiativ att samla alla studierektorer och förmedla information som gäller hela KTH. Det är inte alltid sådan information kommer fram till institutioner och avdelningar".

Storträffen med GA, PA, SR, PU, UA, UU, THS m fl

Storträffen och PriU-grupper

Hösten 2016 hölls den första **storträffen** för alla utbildnings-ledare på KTH, under ledning av **prodekanus** Per Berglund, som en fortsättning på tidigare årsvisa temadagar (**GAUPA-dagar**). Sedan dess har en storträff hållits varje termin. Nära 100 personer har deltagit varje gång. Vid den första storträffen utsågs, på initiativ från GA Gunnar Tibert, ett dussin områden till prioriterade frågor för utbildningen. Dessa frågor diskuteras under träffen och deltagarna fick anmäla intresse för två prioriterade frågor var. Detta var starten till **PriU-grupperna**, som är kollegiala tvärgrupper som träffas och helt frutsättningslöst diskuterar en prioriterad fråga i varje grupp. I figuren ovan visas grupperna som är aktiva våren 2019. PriU-gruppsmedlemmarna utbyter kunskaper, grupperna genererar idéer och förslag och storträffarna används för att dels förmedla dessa vidare och dels få in ännu fler idéer. Prodekanus och **utbildningsutskottet** samlar in idéerna och ger varje år återkoppling till grupperna. I varje PriU-grupp finns också en medlem i utbildningsutskottet. På dessa sätt kan gruppernas arbete tas tillvara av **KTH:s ledning** och riktas åt det håll där behovet är störst. Vid storträffarna finns också möjlighet att starta nya PriU-grupper för nya frågor. Storträffen och PriU-grupperna lever därför i symbios – båda behöver och stöder varandra. För att ytterligare fördjupa den kollegiala medverkan öppnade vi i april 2018 PriU-grupperna för all intresserad personal, se Campiartikeln från maj 2018.

PA-nätverket var först ut

År 2012 startades programansvarigas nätverk, **PA-nätverket**, efter att den interna utbildningsvärderingen EAE 2011 konstaterat att uppdraget som programansvarig var för ensamt. Anna-Karin Högfeldt och Leif Kari koordinerade nätverket i början. Leif efterträddes 2013 av Sara Naumann, som 2015 efterträddes av Viggo Kann. Alla programansvariga på grundnivå och avancerad nivå, cirka 110 stycken, är medlemmar i nätverket som träffas en gång i månaden under terminstid. Träffarna brukar inledas med en kort presentation som följs av gruppdiskussioner. Det finns också en gruppwebb där PA-träffarna dokumenteras.

SR-nätverket bildades 2017

Studierektorerna har sedan skolorna bildades 2005 varit isolerade, förutom de studierektorer som haft samarbetsformer inom skolorna. **Studierektorsnätverket** bildades i december 2017 på initiativ av Viggo Kann och Anna-Karin Högfeldt som tillsammans koordinerar nätverket. Upplägget är samma som för PA-nätverket med månatliga träffar och en gruppwebb som dokumenterar träffarna och innehåller länkar och information som är av intresse för studierektorer. Det finns omkring 50 studierektorer på KTH, som alla bjuds in till nätverket.

Diskussion och slutsatser

Det finns redan många exempel på idéer från dessa kollegiala tvärgrupper som har lett till beslut och som är under beredning i KTH:s ledning för beslut och eventuell resursättning. En viktig aspekt är att det finns ett tydligt sätt att ta frågor vidare i KTH:s beslutsorganisation. Att utbildningsutskottet, linjechefer på olika nivåer, GA, vicerektorer och THS deltar i PriU-grupperna är därför mycket viktigt. Kollegiala tvärgrupper är lärande både för den individuella deltagaren och organisationen. Vår slutsats är att den kollegiala diskussionen genom PriU-grupperna är av stor betydelse för **KTH:s kvalitetsarbete** och att skapandet av både informella och formella nätverk stöder denna. Vi vill understryka att kollegiala tvärgrupper som PriU-grupperna, PA- och SR-nätverken inte ersätter den formella **kollegiala fakultetsorganisationen** på KTH med valda ledamöter i **fakultetsrådet** och dess utskott samt **fakultetskollegiet**, utan utgör ett mycket viktigt komplement för förankring och inhämtande av goda exempel och nya frågor av stor vikt för utbildningsutvecklingen på KTH. Arbetet med att stödja kollegiala tvärgrupper på KTH bör absolut fortsätta.

**Välkommen till
storträffen den
17 maj 2019
kl 12.00-16.30**

Bibliografi

Christer Gummesson. Engagemang som gör utbildningen bättre. Campi, KTH. Maj 2018. URL: <https://campi.kth.se/nyheter/engagemang-som-gor-utbildningen-battre-1.816121>
William Locke, William K. Cummings, Donald Fisher, eds. Changing governance and management in higher education: The perspectives of the academy. Vol. 2. Springer Science & Business Media, 2011.
Kerstin Sahlin, Ulla Eriksson-Zetterquist. Kollegialitet – en modern styrform. Studentlitteratur. 2016.
Bo Sundqvist. Svenska universitet – lärdomsborgar eller politiska instrument? Hedemora: Gidlunds. 2010.